DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 20 marca 2026 r.

Poz. 378

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI[1)]

z dnia 11 marca 2026 r.

w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym

Na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, 1160 i 1837 oraz z 2026 r. poz. 187 i 203) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się podstawę programową:

1) wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, stanowiącą załącznik nr 1 do rozporządzenia;

2) kształcenia ogólnego dla:

   a) szkoły podstawowej, stanowiącą załącznik nr 2 do rozporządzenia,

   b) szkoły podstawowej – dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, stanowiącą załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 2. Podstawę programową wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, określoną w załączniku nr 1 do rozporządzenia, stosuje się, począwszy od roku szkolnego 2026/2027.

§ 3. Podstawę programową wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, określoną w załączniku nr 1 do rozporządzenia, stosuje się także do prowadzenia wychowania przedszkolnego w ośrodkach umożliwiających dzieciom z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego.

§ 4. 1. Podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, określoną w załączniku nr 2 do rozporządzenia, stosuje się, począwszy od:

1) roku szkolnego 2026/2027 w klasach I i IV szkoły podstawowej, a w latach następnych również w kolejnych klasach szkoły podstawowej;

2) roku szkolnego 2027/2028 w klasie VIII szkoły podstawowej w zakresie przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa;

3) roku szkolnego 2029/2030 w semestrze I klasy VII szkoły podstawowej dla dorosłych, w którym kształcenie rozpoczyna się z dniem 1 września 2029 r. lub z dniem 1 lutego 2030 r., a w latach następnych także w kolejnej klasie i semestrach szkoły podstawowej dla dorosłych.

---

1) Minister Edukacji kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji (Dz. U. poz. 2717).

2. Dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, określoną w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z późn. zm.[2)]), stosuje się w roku szkolnym:

1) 2026/2027 w klasach II, III i V–VIII szkoły podstawowej,

2) 2027/2028 w klasach III i VI–VIII szkoły podstawowej,

3) 2028/2029 w klasach VII i VIII szkoły podstawowej,

4) 2029/2030 w:

   a) semestrze II klasy VII szkoły podstawowej dla dorosłych, w którym kształcenie rozpoczyna się z dniem 1 lutego 2029 r.,

   b) klasie VIII szkoły podstawowej, w tym szkoły podstawowej dla dorosłych,

5) 2030/2031 w semestrze II klasy VIII szkoły podstawowej dla dorosłych, w którym kształcenie rozpoczyna się z dniem 1 lutego 2030 r.

– z tym że w latach szkolnych 2027/2028–2029/2030 w klasie VIII szkoły podstawowej realizuje się podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej w zakresie przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

§ 5. Podstawę programową kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkole podstawowej, określoną w załączniku nr 3 do rozporządzenia, stosuje się, począwszy od roku szkolnego 2026/2027.

§ 6. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z późn. zm.[3)]) w zakresie dotyczącym podstawy programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej i podstawy programowej kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2026 r.

Minister Edukacji: *B. Nowacka*

---

2) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1679, z 2021 r. poz. 1533, z 2022 r. poz. 609 i 1717, z 2023 r. poz. 312 i 1759, z 2024 r. poz. 996 oraz z 2025 r. poz. 378 i 1052.

3) Zmiany wymienione w odnośniku 2.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Edukacji
z dnia 11 marca 2026 r. (Dz. U. poz. 378)

Załącznik nr 1

PODSTAWA PROGRAMOWA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO DLA PRZEDSZKOLI, ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH ORAZ INNYCH FORM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

Cele wychowania przedszkolnego

Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz inne formy wychowania przedszkolnego, zwane dalej „przedszkolem”, wspierają wszechstronny rozwój dzieci w sferze poznawczej, społecznej, emocjonalnej, etycznej i fizycznej oraz wspomagają je w pełnej realizacji potencjału – zarówno jako jednostki, jak i członków społecznej i demokratycznej wspólnoty. Wychowanie przedszkolne sprzyja kształtowaniu postawy dbałości o dobro wspólne, pielęgnowania tradycji i kultury narodowej z poszanowaniem innych kultur oraz rozwija postawy patriotyczne.

Celem wychowania przedszkolnego jest zapewnienie każdemu dziecku warunków do:

1) rozwijania ciekawości, zainteresowań i uzdolnień, budowania wiedzy potrzebnej do rozumienia i poznawania współczesnego świata;
2) rozwijania kompetencji językowych, matematycznych i cyfrowych, umożliwiających funkcjonowanie w różnych sytuacjach życia codziennego;
3) rozwijania kompetencji ruchowych i postawy troski o własne zdrowie i bezpieczeństwo;
4) rozwijania kompetencji poznawczych, społecznych i osobistych oraz wzmacniania swojej samodzielności i wytrwałości;
5) budowania sprawczości oraz podejmowania inicjatyw z korzyścią dla siebie i wspólnego dobra;
6) poznawania świata różnorodnych wartości, rozwijania empatii i przygotowania się do dokonywania odpowiedzialnych wyborów etycznych.

Działalność wychowawcza prowadzona w przedszkolu jest oparta na takich wartościach jak: wolność, odpowiedzialność, wspólnota, szacunek, godność, prawda, dobro, piękno, sprawiedliwość i solidarność. Ważnym elementem tej działalności jest również kształtowanie postaw patriotycznych oraz troski o dobro ojczyzny.

W toku wychowania przedszkolnego dziecko buduje i rozwija kompetencje fundamentalne, wiedzę, kompetencje przekrojowe oraz sprawczość. Stwarzanie dzieciom warunków do rozwoju kompetencji fundamentalnych, wiedzy, kompetencji przekrojowych i sprawczości jest wspólnym zadaniem wszystkich nauczycieli.

I. Kompetencje fundamentalne

Kompetencje fundamentalne stanowią podstawę procesu edukacji. Ich zdobywanie i doskonalenie stanowi warunek konieczny funkcjonowania w różnych sytuacjach życiowych oraz dalszego uczenia się.

Do kompetencji fundamentalnych należą:

1) kompetencje językowe, tj. zdolność skutecznego komunikowania i porozumiewania się; kompetencje te obejmują umiejętność rozumienia wypowiedzi ustnej i czytanego tekstu literackiego i nieliterackiego, analizowania i przetwarzania informacji, formułowania własnej wypowiedzi w sposób zrozumiały dla odbiorcy i dostosowany do sytuacji;
2) kompetencje matematyczne, tj. zdolność do rozumowania matematycznego oraz wykorzystywania pojęć i narzędzi matematyki w praktyce; kompetencje te obejmują rozumienie pojęć matematycznych, dokonywanie obliczeń i szacunków;
3) kompetencje cyfrowe, tj. zdolność bezpiecznego i krytycznego korzystania z technologii cyfrowych w celu uczenia się, poszukiwania informacji i komunikowania się;
4) kompetencje ruchowe, tj. zdolność świadomego wykorzystywania i rozwijania własnego potencjału ruchowego jako podstawy aktywnego i zdrowego stylu życia; kompetencje te obejmują umiejętność planowania i podejmowania aktywności fizycznej oraz kształtowania zdrowych nawyków w codziennym funkcjonowaniu.

II. Kompetencje przekrojowe

Kompetencje przekrojowe to zdolności do działania w różnych sytuacjach w przedszkolu i poza nim, z wykorzystaniem wiedzy, umiejętności i postaw rozwijanych w przedszkolu. Dzieci w naturalny sposób rozwijają swoje kompetencje przekrojowe w trakcie zabawy oraz w sytuacjach edukacyjnych tworzonych przez nauczyciela.

Do kompetencji przekrojowych należą:

1) kompetencje poznawcze, w tym:
   a) rozwiązywanie problemów, tj. zdolność poszukiwania i realizacji pomysłów, które umożliwią osiągnięcie zamierzonego celu; kompetencja ta obejmuje analizę problemu, identyfikowanie rozwiązań i ich ocenę oraz zastosowanie wybranego rozwiązania,
   b) krytyczne myślenie, tj. zdolność oceny informacji w celu wyciągania racjonalnych wniosków, odróżniania prawdy od fałszu i unikania błędów poznawczych; kompetencja ta obejmuje gromadzenie, analizę i syntezę informacji, wnioskowanie i wykorzystywanie informacji oraz rozpoznawanie manipulacji,
   c) kreatywne myślenie, tj. zdolność tworzenia nieszablonowych i wartościowych pomysłów; kompetencja ta obejmuje rozwijanie własnej ciekawości, kreowanie nowych rozwiązań i ich udoskonalanie oraz wytrwałość twórczą;
2) kompetencje społeczne, w tym:
   a) współpraca, tj. zdolność do działania w grupie, która opiera się na wzajemnym szacunku, podziale ról i wspólnym osiąganiu celów; kompetencja ta obejmuje budowanie relacji, efektywną komunikację, przyjmowanie roli dostosowanej do sytuacji, wspólne podejmowanie decyzji i harmonizowanie współpracy,
   b) dbanie o innych, tj. zdolność do empatycznego dostrzegania, nazywania i wspierania realizacji potrzeb innych osób i zbiorowości; kompetencja ta obejmuje rozpoznawanie i nazywanie potrzeb innych osób, reagowanie na nie w sposób otwarty i życzliwy, budowanie relacji i dbanie o nie, podejmowanie działań na rzecz dobra wspólnego i dbanie o otoczenie;
3) kompetencje osobiste, w tym:
   a) kierowanie sobą, tj. zdolność mówienia o sobie, podejmowania działań mających na celu samodoskonalenie, realizację aspiracji, systematyczne poszerzanie wiedzy i umiejętności; kompetencja ta obejmuje rozwój i uczenie się, rozwijanie samodzielności i wytrwałości, podejmowanie autorefleksji i wyciąganie wniosków oraz wzmacnianie własnej motywacji,
   b) dbanie o siebie, tj. zdolność rozpoznawania i zaspokajania własnych potrzeb fizycznych, emocjonalnych i psychicznych, z poszanowaniem woli i perspektyw innych; kompetencja ta obejmuje troskę o zdrowie i dobre samopoczucie, rozpoznawanie, nazywanie i wyrażanie emocji, radzenie sobie ze stresem i wyznaczanie bezpiecznych granic w relacjach z innymi.

III. Sprawczość

Sprawczość to podejmowanie autonomicznych działań mających pozytywny wpływ na osobę, która je podejmuje, i inne osoby (otoczenie) oraz branie za te działania odpowiedzialności. Sprawczość obejmuje aktywność dziecka w codziennych czynnościach, zabawie i procesie uczenia się.

Ze sprawczością silnie powiązane jest:

1) poczucie przynależności do wspólnoty, czyli przekonanie jednostki, że jest częścią grupy, która ją akceptuje, potrzebuje jej i docenia ją oraz do której ta osoba może wnieść twórczy wkład;
2) nastawienie na rozwój, czyli przekonanie, że zdolności podlegają zmianom i mogą się rozwijać dzięki zaangażowaniu, wysiłkowi i wytrwałości;
3) przekonanie o własnej skuteczności, czyli przekonanie o swojej zdolności do wykonywania określonych zadań i osiągania celów, także w niekorzystnych okolicznościach;
4) samoregulacja, czyli zdolność przekładania myśli na działania zmierzające do realizacji określonych celów i świadomego kierowania swoją aktywnością.

Dzieci w przedszkolu rozwijają swoją sprawczość m.in. przez:

1) podejmowanie inicjatywy i decyzji w sprawach związanych z własną aktywnością, głównie zabawową;
2) udział w podejmowaniu decyzji dotyczących grupy przedszkolnej;
3) wykorzystywanie wiedzy i umiejętności do rozwiązywania problemów życia codziennego w przedszkolu i poza nim;
4) samodzielne lub zespołowe prowadzenie obserwacji, badań i eksperymentów;
5) prezentowanie własnej wiedzy i umiejętności oraz efektów swojej pracy;
6) dzielenie się wiedzą i umiejętnościami, w tym wzajemne inspirowanie i uczenie się;
7) zaangażowanie w realizację indywidualnych lub grupowych projektów edukacyjnych;
8) refleksję o własnych działaniach oraz przyjmowanie i udzielanie informacji zwrotnej;
9) samodzielne pogłębianie wiedzy i umiejętności oraz rozwijanie zainteresowań;
10) zaangażowanie w inicjatywy na rzecz dobra wspólnego i pomoc dla innych.

IV. Zadania przedszkola

1. Wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka przez organizację warunków sprzyjających nabywaniu doświadczeń w każdym obszarze jego rozwoju.
2. Tworzenie warunków umożliwiających każdemu dziecku swobodny rozwój, zabawę i odpoczynek w poczuciu bezpieczeństwa.
3. Wspieranie aktywności dziecka podnoszących poziom jego integracji sensorycznej i umiejętności korzystania z rozwijających się procesów poznawczych.
4. Zapewnienie warunków do budowania wspólnoty, w której każde dziecko czuje się akceptowane, rozumiane i potrzebne, a różnorodność traktowana jest jako wartość społeczna i edukacyjna.
5. Wspieranie samodzielnej dziecięcej eksploracji świata, dobór treści adekwatnych do indywidualnych potrzeb i zainteresowań każdego dziecka, jego możliwości percepcyjnych, wyobrażeń i rozumowania.
6. Wzmacnianie poczucia wartości, indywidualności, oryginalności dziecka oraz potrzeby budowania relacji i działania z innymi oraz dla innych.
7. Tworzenie sytuacji sprzyjających rozwojowi nawyków i zachowań dziecka prowadzących do samodzielności, dbania o zdrowie, sprawność ruchową i bezpieczeństwo.
8. Przygotowanie dziecka do rozpoznawania, nazywania i rozumienia emocji i uczuć własnych i innych ludzi.
9. Tworzenie sytuacji edukacyjnych budujących wrażliwość dziecka, w tym wrażliwość estetyczną, w odniesieniu do wielu sfer aktywności człowieka: mowy, zachowania, ruchu, muzyki, tańca, śpiewu, teatru, plastyki.
10. Tworzenie warunków pozwalających na bezpieczną, samodzielną eksplorację otaczającej dziecko przyrody, stymulujących rozwój wrażliwości i umożliwiających poznawanie wartości i norm odnoszących się do środowiska przyrodniczego, adekwatnych do etapu rozwoju dziecka.
11. Tworzenie warunków umożliwiających bezpieczne, samodzielne eksplorowanie elementów techniki w otoczeniu, a także zapewnienie materiałów konstrukcyjnych i narzędzi do swobodnego oraz planowanego konstruowania i majsterkowania, a także prezentowania wytworów swojej pracy.
12. Współdziałanie z rodzicami, różnymi środowiskami, organizacjami i instytucjami, uznanymi przez rodziców za źródło istotnych wartości, na rzecz tworzenia warunków umożliwiających wszechstronny rozwój dziecka.

13. Kreowanie sytuacji prowadzących do poznania przez dziecko wartości i norm społecznych, których źródłem są rodzina, grupa w przedszkolu, inne dorosłe osoby, w tym osoby starsze, oraz rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji opartych na wartościach.
14. Systematyczne wspieranie rozwoju procesów uczenia się dziecka, prowadzące do osiągnięcia przez nie gotowości do podjęcia nauki w szkole.
15. Organizowanie zajęć umożliwiających dziecku poznawanie kultury i języka mniejszości narodowej lub etnicznej, lub języka regionalnego – kaszubskiego, zgodnie z potrzebami.
16. Tworzenie sytuacji edukacyjnych sprzyjających budowaniu zainteresowania dziecka językiem obcym nowożytnym, chęci poznawania innych kultur.

Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym nie dotyczy:

1) dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawności sprzężone, jeżeli jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym;
2) dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na inne niż wymienione w pkt 1 rodzaje niepełnosprawności, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, 1160 i 1837 oraz z 2026 r. poz. 187 i 203), oraz jeżeli z indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego wynika brak możliwości realizacji przygotowania do posługiwania się językiem obcym nowożytnym ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka.

Osiągnięcia dziecka na koniec wychowania przedszkolnego

1. Obszar społeczny: budowanie relacji, działanie z innymi i dla innych. Dziecko:
   1) udziela informacji o sobie i swoich rodzicach, w tym podaje swoje imię i nazwisko, adres zamieszkania, wie, komu może takich informacji udzielać;
   2) bierze udział w aktywnościach zaproponowanych przez innych, zgłasza własne pomysły, jest otwarte na współdziałanie;

3) uzgadnia zasady dzielenia się zabawkami lub materiałami w trakcie podejmowanych aktywności;
4) bierze udział w podejmowaniu decyzji w grupie, akceptuje wspólnie podjęte decyzje, nawet jeżeli nie są zgodne z jego oczekiwaniami;
5) stosuje zwroty grzecznościowe;
6) przestrzega zasad zachowania się w grupie i miejscach publicznych, w tym zasad prawidłowego zachowania się na drodze i w środkach komunikacji;
7) mówi o emocjach, które ludzie mogą przeżywać w różnych sytuacjach życia codziennego;
8) szanuje wszystkie dzieci, ich różne upodobania i potrzeby, podaje przykłady wypowiedzi i zachowań, które mogłyby być dla kogoś krzywdzące;
9) szuka rozwiązań w sytuacjach spornych, rozwiązuje proste konflikty z pomocą dorosłych lub innych dzieci;
10) pomaga innym w wykonaniu zadania, gdy jest to potrzebne, udziela wskazówek;
11) wspiera inne dzieci w pokonywaniu smutku, bezradności i poszukiwaniu rozwiązań problemu;
12) dostrzega różnorodność i znaczenie funkcji pełnionych przez ludzi w społeczeństwie, przyjmuje je w zabawie (np. w sklep);
13) charakteryzuje pracę osób wykonujących różne zawody i zdaje sobie sprawę, że dzięki pracy osiąga się dochód;
14) wyjaśnia, do czego służą pieniądze, ma świadomość, że ludzie dysponują ograniczoną ilością pieniędzy oraz że po wydaniu pieniędzy na zakup towaru lub usługi nie można ich już wydać na coś innego;
15) wyjaśnia, na czym polega oszczędzanie oraz dlaczego warto oszczędzać;
16) odczuwa i wyjaśnia swoją przynależność do grup społecznych, w których na co dzień funkcjonuje: rodziny, grupy przedszkolnej, społeczności lokalnej i narodowej;
17) wymienia nazwę swojego kraju i jego stolicy, rozpoznaje symbole narodowe (godło, flagę, hymn), orientuje się, że Polska jest jednym z krajów Unii Europejskiej;
18) wskazuje funkcje różnych instytucji społecznych (np. rodziny, przedszkola);
19) poznaje i pielęgnuje tradycje lokalne, regionalne i narodowe;
20) charakteryzuje wybrane elementy dziedzictwa kulturowego swojego regionu.

2. Obszar osobisty: poznanie siebie, kierowanie sobą, wybieranie dobra. Dziecko:
   1) podejmuje różne aktywności, aby realizować swoje pomysły, tworzyć i odkrywać, co sprawia mu radość;
   2) odkrywa swoje zainteresowania i nazywa swoje mocne strony;
   3) układa i uzasadnia swój plan działania prowadzący do zakładanego rezultatu;
   4) przewiduje i nazywa konsekwencje swoich decyzji i działań;
   5) organizuje i porządkuje miejsce swojej aktywności;
   6) dąży do ukończenia zadania mimo trudności, wykazując wytrwałość, zaangażowanie i otwartość na informację zwrotną i wskazówki innych;
   7) wyraża satysfakcję z zadania wykonanego samodzielnie lub w grupie, docenia swój wysiłek;
   8) wykazuje postawę akceptacji tego, że popełnianie błędów jest czymś naturalnym w procesie uczenia się i stanowi okazję do zdobywania nowych umiejętności;
   9) rozpoznaje i nazywa swoje emocje związane z różnymi sytuacjami, aktualnymi i z przeszłości;
   10) odróżnia potrzeby od pragnień (zachcianek), nazywa swoje potrzeby i proponuje sposób ich zaspokojenia, wyraża sprzeciw w sytuacjach niepewności, zagrożenia, braku komfortu;
   11) ma przekonanie, że nauczyciel lub inne dzieci mogą stanowić wsparcie w trudnych sytuacjach, w razie potrzeby prosi o pomoc;
   12) stosuje znane mu sposoby radzenia sobie ze stresem.

3. Obszar językowy: komunikowanie się ze światem. Dziecko:
   1) uczestniczy w rozmowie, aktywnie słuchając innych osób i wypowiadając się w sposób zrozumiały, przedstawia i próbuje uzasadnić swoją opinię;
   2) w wypowiedziach posługuje się zdaniami, zwraca uwagę na poprawność gramatyczną i artykulacyjną lub, w razie potrzeby, używa komunikacji wspomagającej i alternatywnej;
   3) słucha wypowiedzi innych osób oraz tekstów czytanych, takich jak opowiadania, wiersze, baśnie, legendy, mówi o swoich ulubionych książkach;
   4) rozpoznaje możliwe źródła informacji, korzysta z zachęt do samodzielnego poszukiwania odpowiedzi na nurtujące je pytania;
   5) obdarza uwagą dzieci i dorosłych, aby rozumieć to, co mówią i czego oczekują, dopytuje, gdy nie jest czegoś pewne;

6) analizuje zdobyte informacje i dostrzega te, które są dla niego niewiarygodne lub się wykluczają;
7) ocenia zgodność uzyskiwanych informacji z własnymi obserwacjami i doświadczeniami;
8) odtwarza i przekształca treść bajek i opowieści, tworzy własne historie;
9) dzieli się swoimi wyobrażeniami, skojarzeniami i pomysłami typu „co by było, gdyby”;
10) eksperymentuje z językiem, tworzy rymowanki i nowe słowa;
11) zapamiętuje i recytuje wierszyki oraz inne krótkie teksty;
12) opowiada treść obrazków i historyjek obrazkowych, mówi o swoich przeżyciach, obserwacjach, ważnych zdarzeniach;
13) odczytuje znaczenie podstawowych symboli i znaków, tworzy własne symbole, aby wyrazić za ich pomocą określoną informację;
14) dokonuje analizy i syntezy głoskowej wybranych wyrazów, wypowiada prawidłowo głoski;
15) kreśli linie i kształty zawierające elementy graficzne obecne w literach: łuki, pętelki, fale, owale, zygzaki;
16) podejmuje próby pisania liter, wyrazów i krótkich komunikatów w wybrany przez siebie sposób;
17) podejmuje próby samodzielnego czytania wyrazów i krótkich tekstów, w tym uzupełnionych obrazkiem;
18) nazywa wybrane obiekty z najbliższego otoczenia w języku obcym nowożytnym;
19) reaguje na proste polecenia w języku obcym nowożytnym;
20) uczestniczy w prostej sytuacji komunikacyjnej w języku obcym nowożytnym;
21) powtarza wierszyki i śpiewa piosenki w języku obcym nowożytnym.

4. Obszar matematyczny: odkrywanie matematyki wokół siebie. Dziecko:
1) opisuje sytuacje problemowe bliskie swojemu doświadczeniu, rozpoznaje ich przyczyny;
2) poszukuje najlepszych rozwiązań problemu, w razie potrzeby radzi się innych, porównuje wyniki różnych działań, identyfikuje rozwiązania, które sprawdzają się najlepiej;
3) stosuje wybrane rozwiązanie i ocenia jego skuteczność;

4) charakteryzuje obiekty wokół siebie, porównuje je ze sobą pod względem wielkości i liczby;
5) klasyfikuje obiekty według co najmniej dwóch cech jednocześnie;
6) liczy w możliwym dla siebie zakresie;
7) wyznacza wynik dodawania i odejmowania, pomagając sobie liczeniem na palcach lub na innych zbiorach zastępczych;
8) waży i mierzy różne przedmioty, ustala wartość pomiaru, stosując własne i powszechnie przyjęte narzędzia i jednostki miar;
9) odczytuje zapis cyfrowy liczb, które obserwuje w najbliższym otoczeniu (np. w kalendarzu, na budynkach, na znakach drogowych, ceny w sklepach);
10) przedstawia wartości liczbowe na różne sposoby graficzne;
11) określa kierunki i relacje przestrzenne między obiektami;
12) posługuje się pojęciami dotyczącymi następstwa czasu (np. wczoraj, dzisiaj, jutro, rano, wieczorem), posługuje się nazwami pór roku, dni tygodnia i miesięcy;
13) rozpoznaje figury geometryczne płaskie: koło, trójkąt, kwadrat, prostokąt i niektóre bryły;
14) analizuje i tworzy szeregi oraz powtarzalne wzory, odnajduje symetrię w budowie obiektów przyrodniczych;
15) rozpoznaje monety i banknoty, wykonuje proste obliczenia.

5. Obszar przyrodniczy: odkrywanie przyrody i dbanie o nią. Dziecko:
1) rozpoznaje i nazywa rośliny oraz zwierzęta, a także elementy przyrody nieożywionej z najbliższego otoczenia;
2) analizuje i bada elementy najbliższego otoczenia, wyciąga wnioski z obserwacji, opisuje zmiany zachodzące w otoczeniu i wymienia niektóre zależności występujące w przyrodzie (np. wzrost roślin, cykle dnia i nocy, pory roku) oraz zjawiska pogodowe;
3) zadaje pytania o interesujące je zagadnienia, pyta o przyczyny i cele zaobserwowanych zjawisk i podejmowanych działań, formułuje przypuszczalne wyjaśnienia, sprawdza ich trafność;
4) dokumentuje zaobserwowane obiekty, zjawiska oraz procesy zachodzące w przyrodzie;
5) wyraża troskę o rośliny i zwierzęta, objaśnia zasady odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami domowymi;

6) wskazuje na planie, mapie lub globusie znane mu miejsca;
7) opisuje Ziemię jako kulę, która razem z innymi planetami krąży wokół Słońca;
8) korzysta z narzędzi ogrodniczych przy pielęgnacji roślin ozdobnych i użytkowych;
9) opisuje zależności między wybranymi roślinami i zwierzętami;
10) rozpoznaje zwierzęta i rośliny z różnych ekosystemów oraz stref klimatycznych;
11) segreguje odpady, mając świadomość pozytywnych skutków dla przyrody i gospodarki;
12) stosuje zasady rozważnego korzystania z zasobów naturalnych.

6. Obszar techniczny: poznawanie techniki przez działanie. Dziecko:
   1) ustala właściwości różnych materiałów;
   2) wymienia etapy budowania obiektów powstających w najbliższym otoczeniu, rozróżnia materiały, z których powstają budynki;
   3) tworzy budowle płaskie i przestrzenne z wykorzystaniem różnorodnych materiałów konstrukcyjnych, w tym naturalnych i z odzysku, narzędzi i spoiw; analizuje efekty własnych działań, szuka możliwych ulepszeń;
   4) buduje maszyny proste – kołowrót, równię pochyłą – i wyjaśnia ich zastosowanie w urządzeniach codziennego użytku;
   5) buduje obwody elektryczne z użyciem żarówki, brzęczyka i silnika;
   6) wskazuje przykłady urządzeń zasilanych energią z różnych źródeł;
   7) przestrzega zasad bezpiecznego korzystania z urządzeń elektrycznych i narzędzi;
   8) podaje przykłady maszyn i urządzeń, które ułatwiają ludziom życie;
   9) opisuje różne środki transportu i infrastrukturę znajdujące się w najbliższej okolicy oraz bezpieczne sposoby korzystania z nich.

7. Obszar cyfrowy: przygotowanie do bezpiecznego funkcjonowania w społeczeństwie cyfrowym. Dziecko:
   1) korzysta z instrukcji do wykonania zadania, tworzy własne instrukcje;
   2) rozpoznaje urządzenia cyfrowe i określa do czego służą;
   3) wskazuje podstawowe zasady higieny cyfrowej;
   4) wskazuje zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu, w tym wynikające z udostępniania informacji o sobie i swoich bliskich;
   5) określa wpływ mediów na życie codzienne, rozpoznaje reklamy i ma świadomość, czemu one służą.

8. Obszar artystyczny: odbieranie i tworzenie sztuki. Dziecko:
   1) poszukuje nowych form ekspresji, tworzyw i technik wyrazu artystycznego do przedstawienia świata i swoich przeżyć, wyraża własne pomysły;
   2) łączy poznane elementy – przedmioty, obrazy, kształty, słowa, dźwięki, wzorce, symbole – w nowe układy, w nieoczywisty sposób;
   3) wyraża swoje opinie o dziełach sztuki;
   4) słucha muzyki, śpiewa, tańczy, tworzy melodie i improwizacje ruchowe, muzykuje – indywidualnie i w grupie;
   5) rozpoznaje wybrane instrumenty muzyczne, tworzy własne instrumenty muzyczne z różnych materiałów i gra na nich;
   6) wciela się w różne role podczas spontanicznych i organizowanych działań teatralnych;
   7) zauważa różnice w dynamice, tempie, barwie i wysokości dźwięków, określa nastrój muzyki;
   8) wyjaśnia pojęcia określające różne sposoby wyrazu artystycznego – w muzyce, sztukach wizualnych i teatrze.

9. Obszar ruchowy: rozwijanie się w ruchu, dbanie o zdrowie i bezpieczeństwo. Dziecko:
   1) podejmuje spontaniczne i zorganizowane aktywności ruchowe (indywidualnie i w grupie) w trosce o zdrowy rozwój;
   2) uczestniczy w grach terenowych i zabawach ruchowych, ucząc się zasad współzawodnictwa;
   3) orientuje się w schemacie własnego ciała i wykorzystuje zmysły w zadaniach ruchowych;
   4) podczas ruchu rozwija podstawowe umiejętności ruchowe, wykorzystując koordynację, równowagę, siłę, zręczność, zwinność, szybkość, skoczność, wytrzymałość;
   5) posługuje się przedmiotami o zróżnicowanej wielkości i zróżnicowanym ciężarze, stopniowo wymagającymi większej precyzji ruchów;
   6) prawidłowo trzyma i kontroluje siłę nacisku dłoni na narzędzie pisarskie;
   7) samodzielnie wykonuje czynności samoobsługowe;
   8) wyjaśnia, na czym polega zdrowy styl życia, stara się przestrzegać reguł z nim związanych (np. dba o prawidłową postawę ciała);
   9) rozpoznaje sytuacje, w których zagrożone są jego bezpieczeństwo lub autonomia;

10) zgłasza potrzebę odpoczynku, objawy złego samopoczucia, odczuwane dolegliwości, poszukuje dla siebie bezpiecznych i przyjaznych przestrzeni;
11) w czasie aktywności ruchowych przestrzega zasad bezpieczeństwa na terenie przedszkola i poza nim.

W ramach wychowania przedszkolnego dzieci zdobywają doświadczenia edukacyjne, które wspierają ich rozwój osobisty, psychiczny, społeczny i fizyczny oraz budują poczucie sprawczości. Doświadczenia edukacyjne mają charakter praktyczny, wzmacniają kompetencje fundamentalne i przekrojowe oraz rozwijają umiejętności komunikacyjne i współpracę. Dziecko co najmniej raz w roku szkolnym:

1) jest odbiorcą sztuki, słucha koncertu, ogląda przedstawienie teatralne, odwiedza muzeum lub teatr;
2) prowadzi i ilustruje obserwacje przyrody;
3) pracując w grupie, wysiewa i uprawia warzywa, zioła lub kwiaty;
4) pracując w grupie, przygotowuje wspólne wyjście i bierze w nim udział;
5) pracując w grupie, odgrywa uzgodnioną z innymi dziećmi rolę w przygotowaniu i realizacji występu lub spotkania społeczności lokalnej (np. z okazji dnia babci i dziadka, na obchodach święta narodowego, na pikniku rodzinnym);
6) uczestniczy w wydarzeniu promującym zdrowy styl życia (np. w przedszkolnych zawodach sportowych);
7) pracując w grupie, prezentuje innym swoją wiedzę lub efekty wspólnych działań (np. w formie plakatu, wystawy lub kroniki).

Dziecko przynajmniej raz w trakcie edukacji przedszkolnej:

1) przez minimum 10 kolejnych dni tworzy z wykorzystaniem różnych materiałów, w tym z odzysku, własne zabawki zamiast zabawek tradycyjnych;
2) pracując w grupie, przygotowuje makietę wybranej przestrzeni (np. najbliższej okolicy, miasta przyszłości);
3) pracując w grupie, planuje i podejmuje działanie na rzecz innych (np. młodszych dzieci, osób starszych);
4) planuje i robi w grupie zakupy w sklepie.

Warunki i sposób realizacji

Realizacja celów wychowania przedszkolnego wymaga uwzględnienia w procesie kształcenia i wychowania poniższych warunków i priorytetów.

1. Wszechstronny rozwój – doświadczenie przedszkolne powinno wspierać rozwój każdego dziecka w sferze poznawczej, społecznej, emocjonalnej, etycznej i fizycznej.
2. Aktywność poznawcza – dzieci są podmiotami procesu uczenia się, a ich udział w jego planowaniu i zaangażowanie, w tym uczenie się w działaniu z innymi, są kluczowymi czynnikami sprzyjającymi uczeniu się.
3. Wychowanie – jest obok kształcenia równoprawnym elementem funkcjonowania przedszkola i zadaniem wszystkich nauczycieli, szczególnie w zakresie wprowadzania w świat wartości, rozwijania kompetencji społecznych i osobistych oraz sprawczości.
4. Dobrostan dzieci – przedszkole dąży do zapewnienia dobrostanu wszystkich dzieci i traktuje go jako warunek skutecznego uczenia się i harmonijnego rozwoju.
5. Przestrzeń edukacyjna – nauczyciele w przemyślany sposób kształtują przestrzeń sali i przedszkola, tak aby sprzyjała uczeniu się oraz dobrostanowi dzieci, a także wykorzystują otoczenie przedszkola jako miejsce działań edukacyjnych.
6. Edukacja włączająca – przedszkole uwzględnia zróżnicowane potrzeby rozwojowe dzieci, zapewnia indywidualizację procesu kształcenia i wychowania oraz umożliwia monitorowanie i systematyczne wsparcie ich rozwoju, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego w edukacji oraz racjonalnych usprawnień, wspierając pełne uczestnictwo każdego dziecka w życiu grupy przedszkolnej i tworząc warunki do rozwoju na miarę jego możliwości.
7. Metody nauczania – proces uczenia się i nauczania wymaga stosowania zróżnicowanych metod nauczania, form i środków o uznanych podstawach naukowych, dostosowanych do celów edukacyjnych oraz potrzeb dzieci; dobór metod zgodnie z aktualną wiedzą to obszar autonomii, eksploracji i innowacji nauczycieli.
8. Wykorzystywanie wiedzy – przedszkole stwarza dzieciom warunki pozwalające na praktyczne wykorzystywanie zdobywanej wiedzy i umiejętności oraz stosowanie ich poza przedszkolem.
9. Wspólnota – przedszkole wykorzystuje społeczny charakter uczenia się; proces wychowawczy w przedszkolu zakłada budowanie wspólnoty uczącej się i wspólnoty społecznej przez równoważenie celów indywidualnych i dobra wspólnego.
10. Rodzina – w procesie wychowawczym istotna jest spójność oddziaływań przedszkola i środowiska rodzinnego osiągana dzięki partnerskiej współpracy; rodzina współuczestniczy w edukacji dzieci, a przedszkole kształtuje ten proces profesjonalnie i zapewnia wsparcie rodzinie w jej działaniach wychowawczych oraz opiekuńczych.

11. Interdyscyplinarność i relacje ze światem zewnętrznym – proces uczenia się przyjmuje także charakter interdyscyplinarny i zachowuje ścisły związek ze środowiskiem zewnętrznym jako naturalnym kontekstem budowania oraz wykorzystania wiedzy, kompetencji i sprawczości dzieci.

Przedszkole zapewnia warunki do zdobywania i doskonalenia kompetencji niezbędnych do:

1) bycia częścią wspólnoty, współpracy i dbania o innych; w przedszkolu dzieci kształtują swoją tożsamość, odkrywają i coraz lepiej rozumieją swoją przynależność do różnych grup społecznych, w tym rodziny, grupy przedszkolnej, społeczności lokalnej i narodowej; nawiązują relacje z rówieśnikami, poznają się, podejmują pierwsze próby wspólnego wykonywania zadań – w parze lub większym zespole, uczą się razem podejmować decyzje, a także postępować w zgodzie z przyjętymi zasadami oraz z szacunkiem dla siebie nawzajem; zaczynają również rozumieć, że wspólnie odpowiadają nie tylko za przestrzeń, w której razem przebywają; wspólnie dbają też o to, żeby wszystkie dzieci czuły się w przedszkolu dobrze i bezpiecznie;
2) kierowania sobą i dbania o siebie; w przedszkolu dzieci poznają swoje zainteresowania, mocne strony, aktywności dające im radość i satysfakcję; oswajają się też z niepowodzeniami – uczą się traktować je jako naturalne elementy procesu zdobywania nowych umiejętności; dowiadują się, w jaki sposób dbać o swoje dobre samopoczucie, jak i z czyją pomocą radzić sobie w trudnych dla nich sytuacjach; przygotowują się także do podejmowania decyzji zgodnych z przyjętym systemem wartości;
3) skutecznego komunikowania się z rówieśnikami i osobami dorosłymi, z uwzględnieniem różnorodnych sposobów komunikacji; w przedszkolu dzieci uczą się, jak formułować komunikaty w sposób zrozumiały dla innych i dostosowany do sytuacji, w jaki sposób wyrażać swoje opinie i dzielić się spostrzeżeniami; poszerzają swój zasób słownictwa; doskonalą umiejętność rozumienia wypowiedzi ustnych i czytanego im tekstu; kształtują też swoje nawyki czytelnicze; sięgają po książki, żeby zaspokoić swoją ciekawość poznawczą; przygotowują się do nauki czytania i pisania; uczą się rozpoznawać za pomocą słuchu strukturę wyrazu – od sylab przez pośrednie cząstki aż do głosek; poznają litery drukowane, a osiągnąwszy gotowość, zaczynają czytać wyrazy, zdania i teksty oraz pisać; rozwijają umiejętność analizowania kształtów graficznych oraz analizowania i odtwarzania ruchów ręki niezbędnych do pisania;

4) uaktywnienia myślenia matematycznego oraz wykorzystywania pojęć matematycznych w praktyce; w wieku przedszkolnym dzieci odkrywają, że obiekty otaczającego świata są policzalne, klasyfikowalne i mierzalne; uczą się przez doświadczanie i operowanie konkretnymi przedmiotami – w ten sposób poznają reguły i budują pojęcia matematyczne, uczą się szacować, liczyć, odmierzać, porównywać ze sobą, a z czasem także dodawać i odejmować;
5) odkrywania przyrody i kształtowania postawy troski o nią; spacery i pobyt na powietrzu to okazja do rozwijania świadomości, że człowiek jest częścią przyrody i tym samym istnieje nierozerwalna więź między człowiekiem i przyrodą – w przedszkolu dzieci uczą się szacunku do przyrody, kształtują nawyki dbania o nią i odpowiedzialnego korzystania z zasobów naturalnych; przez stały kontakt z przyrodą dzieci rozwijają również wiele umiejętności, które są kluczowe w ich dalszej nauce; do badania i obserwacji przyrody dzieci mogą wykorzystywać pomoce takie jak lupa, mikroskop czy atlas – dzięki temu stają się uważnymi badaczami; uczą się formułować pytania i poszukują na nie odpowiedzi, swoje wnioski opierają na dowodach;
6) poznawania świata techniki, w tym urządzeń, maszyn i zawodów; dzieci chętnie majsterkują i budują z różnych materiałów, ale potrzebują zasad i wskazówek, jak tworzyć trwałe konstrukcje i bezpiecznie posługiwać się narzędziami; dzieci są też ciekawe pracy różnych osób, maszyn i urządzeń, które obserwują w codziennym życiu; potrzebują wiedzy, jak działa świat techniki, oraz umiejętności konstruowania modeli maszyn i urządzeń;
7) przygotowania się do funkcjonowania w społeczeństwie cyfrowym; dzieci nie są świadome zagrożeń, jakie niesie ze sobą korzystanie z nowych technologii, w tym z Internetu – dlatego w przedszkolu dzieci nie korzystają indywidualnie i samodzielnie z urządzeń ekranowych (z wyjątkiem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które korzystają z racjonalnych usprawnień polegających na zastosowaniu takich urządzeń), a nauczyciel do celów dydaktycznych korzysta z nich tylko w niezbędnym zakresie, z zachowaniem ważnej dla prawidłowego rozwoju dziecka higieny cyfrowej; w przygotowaniu dzieci do bezpiecznego funkcjonowania w społeczeństwie cyfrowym aktywny udział muszą brać rodzice;
8) impresji i ekspresji sztuki; w wieku przedszkolnym dziecko naturalnie wyraża siebie przez różne formy artystyczne – rysunek, taniec, śpiew, opowieści, teatrzyk czy konstruowanie z materiałów – sztuka staje się dla niego nie tylko sposobem ekspresji emocji i myśli, ale też narzędziem poznawania świata i budowania tożsamości; dziecko potrzebuje wsparcia

w odkrywaniu własnego języka twórczego i rozwijaniu wrażliwości estetycznej, a także czasu, przestrzeni i narzędzi do samodzielnego tworzenia – bez oceniania, z szacunkiem dla jego stylu i tempa; równie ważne jest budowanie umiejętności odbioru sztuki – dostrzegania piękna w otoczeniu, reagowania na obrazy, dźwięki i opowieści, a także rozumienia emocji zawartych w dziełach innych;

9) świadomego wykorzystywania i rozwijania własnego potencjału ruchowego jako podstawy aktywnego i zdrowego stylu życia; w przedszkolu dzieci zyskują świadomość i poczucie swojego ciała, wzmacniają jego wytrzymałość i ogólną sprawność ruchową, ćwiczą precyzję ruchów palców i dłoni, rozwijają koordynację wzrokowo-ruchową, doskonalą swoje zmysły; dzieci zdobywają także wiedzę o tym, co jest dobre (np. prawidłowa postawa ciała), a co złe dla ich zdrowia i kondycji fizycznej (np. długotrwałe oglądanie telewizji); będąc w ruchu, szczególnie na powietrzu, mogą wzmocnić nie tylko swoją odporność, ale także otwartość na nowe wyzwania; uczą się także, jak ważna jest troska o bezpieczeństwo i wzajemne przestrzeganie ustalonych zasad; istotne jest, żeby dzieci w przedszkolu brały udział w rozmaitych aktywnościach muzyczno-ruchowych i ruchowo-sensorycznych.

Codzienna zabawa swobodna dzieci to nieodzowny warunek ich rozwoju i realizacji programu wychowania przedszkolnego. Swobodna zabawa to okazja do wspólnego działania, zgłaszania pomysłów i rozmowy o nich, rozwiązywania problemów, dzielenia się zainteresowaniami, doświadczeniami i wiedzą, uzgadniania zasad i przestrzegania ich. W zabawie dzieci mogą wcielać się w różne role, rozpoznawać i wyrażać emocje, odkrywać właściwości zjawisk i przedmiotów, nadawać im nowe zastosowanie.

W codziennych aktywnościach dzieci w przedszkolu są obecne wszystkie obszary wychowania przedszkolnego: społeczny, osobisty, językowy, matematyczny, przyrodniczy, techniczny, cyfrowy, artystyczny, ruchowy. Program wychowania przedszkolnego jest realizowany w każdym momencie pobytu dziecka w przedszkolu (np. podczas czynności porządkowych, posiłków, spaceru).

Pobyt dzieci w przedszkolu opiera się na rytmie dnia, czyli systematycznie powtarzających się czynnościach i aktywnościach. Daje to dzieciom poczucie bezpieczeństwa i kontroli, co jest szczególnie ważne dla dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi. W naturalny sposób sprzyja też włączaniu dzieci w podejmowanie obowiązków, pozwala kształtować samodzielność, zaradność i odpowiedzialność.

Warunkiem realizacji celów wychowania przedszkolnego są właściwe relacje między dzieckiem i nauczycielem. Nauczyciel obserwuje dzieci, zachęca je do rozmowy i uważnie ich słucha, rozpoznaje potrzeby i odpowiada na nie, organizuje przestrzeń, która jest inspirująca, i zachęca do podejmowania różnych aktywności.

Dzieci najlepiej uczą się przez osobiste działanie i zaangażowanie, gdy korzystają ze swoich zmysłów, mogą przykładowo dotykać, manipulować, porównywać i przekształcać. Wszelkie pomoce drukowane mają charakter uzupełniający, umożliwiają utrwalenie wiedzy i umiejętności dzieci.

Organizacja zajęć na powietrzu powinna być elementem codziennej pracy z dzieckiem w każdej grupie wiekowej. Dzieci powinny mieć codziennie zajęcia na świeżym powietrzu oraz co najmniej raz w tygodniu przebywać poza budynkiem przedszkola dłużej niż 1 godzinę. Daje to możliwość dłuższego spaceru lub zabaw połączonych z badaniem okolicznej przyrody i działaniem w niej. Nie dotyczy to jedynie dni, w których występują alerty Rządowego Centrum Bezpieczeństwa lub szczególnie niesprzyjające warunki atmosferyczne.

Wszechstronny rozwój dzieci jest wspólną odpowiedzialnością rodziców i nauczycieli. Nauczyciele informują rodziców o procesach i postępach rozwojowych dzieci, omawiają z nimi wyniki swoich obserwacji i ustalają zakres potrzebnego wsparcia dziecka. Nauczyciele zachęcają rodziców, żeby brali aktywny udział w procesie rozwoju umiejętności dzieci.

Nauczyciele obserwują dzieci w możliwie różnorodnych sytuacjach i przekazują najważniejsze spostrzeżenia o zachowaniu i rozwoju dziecka rodzicom. Opracowują diagnozę dojrzałości szkolnej dla tych dzieci, które w danym roku mają rozpocząć naukę w szkole.

Dzieci w wieku przedszkolnym funkcjonują w dynamicznym, szybko zmieniającym się otoczeniu. Coraz częściej narażone są na informacje i udział w sytuacjach, których nie rozumieją lub które budzą w nich niepokój. Codzienne spotkania z nauczycielem to okazja do nadawania sensu tym doświadczeniom. Rolą nauczyciela jest stwarzanie sytuacji edukacyjnych, które pomagają dzieciom lepiej rozumieć świat.

Szczególnej uwagi wymaga problem dostępu dzieci do urządzeń cyfrowych i informacji przekazywanych przez media. Wspólną odpowiedzialnością rodziców i nauczycieli jest troska o kształtowanie nawyków higieny cyfrowej.

Aranżacja przestrzeni powinna uwzględniać bariery architektoniczne i sensoryczne oraz zapewniać możliwość swobodnego korzystania z przestrzeni i materiałów przez dzieci z niepełnosprawnościami.

Organizacja przestrzeni w przedszkolu ma umożliwiać dzieciom podejmowanie codziennych czynności związanych z troską o otoczenie i własne potrzeby. Dzieci powinny mieć możliwość m.in. nakrywania do stołu, samodzielnego nakładania posiłków, sprzątania po posiłkach, porządkowania sali po skończonej zabawie oraz przygotowania się do wyjścia na zewnątrz.

Wskazane jest organizowanie z dziećmi stałych i czasowych stref w budynku przedszkola i poza nim pozwalających na podejmowanie różnorodnych aktywności. Jako stałe proponuje się strefy umożliwiające rozwijanie:

1) czytelnictwa – strefa czytania w sali przedszkolnej powinna być przytulnym i spokojnym miejscem, dostosowanym do potrzeb wszystkich dzieci; w tej strefie warto m.in. uwzględnić książki w różnych formatach (np. z dużą czcionką, obrazkowe, dotykowe), opowiadania dla dzieci (także w języku obcym nowożytnym);
2) budowania i konstruowania – strefa do tego przeznaczona powinna być dostosowana do potrzeb wszystkich dzieci, zapewniać dostęp do klocków, materiałów i narzędzi do majsterkowania, miejsca pozwalającego na bezpieczną pracę; warto także przewidzieć przestrzeń wystawienniczą do ekspozycji wykonanych konstrukcji; nauczyciel ustala zasady bezpiecznego korzystania z narzędzi (np. nożyczek, zszywacza, dziurkacza, śrubokrętu, papieru ściernego) i dba o ich przestrzeganie;
3) działań artystycznych – strefa do tego przeznaczona powinna pozwalać na różnorodną działalność artystyczną, która powinna być dopasowana do potrzeb i preferencji dzieci, które powinny mieć swobodny dostęp przykładowo do instrumentów muzycznych, w tym perkusyjnych, strojów i rekwizytów do odgrywania ról, materiałów papierniczych, naturalnych, recyklingowych; warto także przewidzieć przestrzeń wystawienniczą do ekspozycji wykonanych prac;
4) umiejętności odpoczywania – kąciki wyciszenia, dostępne dla wszystkich dzieci, a szczególnie pomocne dla dzieci wymagających wsparcia w zakresie regulacji emocji i przetwarzania bodźców sensorycznych; takie miejsca powinny być wyposażone w elementy sprzyjające wyciszeniu i komfortowi sensorycznemu (np. w słuchawki wyciszające, miękkie siedziska lub pufy, przytulanki obciążeniowe, lampki o ciepłym świetle) oraz zabawki sensoryczne i antystresowe (np. gniotki, panele dotykowe);
5) odkrywanie świata nauki i przyrody – strefa do tego przeznaczona powinna pozwalać odkrywać zjawiska i procesy zachodzące w przyrodzie, podejmować samodzielne działania i obserwacje, prowadzić eksperymenty; każde dziecko powinno mieć możliwość korzystania z tej strefy bez nieuzasadnionych ograniczeń czasowych.

W ciągu dnia odpowiedni czas powinno się przeznaczać na celebrowanie posiłków – spokojne ich spożywanie połączone z nauką posługiwania się łyżką, nożem i widelcem. Ważne jest także zapewnienie dzieciom możliwości komponowania dania na talerzu i stworzenie takiej atmosfery, aby dzieci nie czuły się pod presją, że muszą zjeść wszystko i w szybkim tempie.

Nauka języka obcego nowożytnego w przedszkolu odbywa się przez zabawę i jest zintegrowana ze wszystkimi obszarami funkcjonowania dziecka. Codzienne sytuacje edukacyjne i zabawowe oraz czynności dnia sprzyjają oswajaniu dzieci z językiem obcym nowożytnym. Proste zwroty używane w codziennej komunikacji, piosenki i rymowanki, odpowiadające różnorodnym czynnościom i sytuacjom w przedszkolu, ułatwią naukę języka obcego, budowanie prostych dialogów i rozumienie prostych poleceń.

Dziecko w przedszkolu osłuchuje się z językiem mniejszości narodowej lub etnicznej lub językiem regionalnym – kaszubskim, reaguje na znane słowa, zwroty oraz proste polecenia wypowiadane w tym języku. W naturalny sposób używa wyrażeń związanych z zabawą i codziennymi czynnościami, powtarza rymowanki, proste wierszyki, śpiewa piosenki i uczestniczy w zabawach językowych. Bierze udział w zabawach i wydarzeniach związanych z kulturą swojej społeczności oraz tworzy prace plastyczne inspirowane jej historią i tradycją.